

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 august 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

Președinte

Puica Viorica

Judecători

Talpă Boris

Daguța Sergiu

Grefier

Roic Diana

Cu participarea:

Procurorului

Codreanu Vitalie

Avocaților

Balan Petru, Nicolae Posturusu și

Ion Vizdoga

Inculpatului

Dodon Igor

a judecat în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, asupra încheierii Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2023 privind prelungirea măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara, inculpatului **Dodon Igor XXXXX** învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

Procedura de citare legală a fost executată.

Apărarea a susținut recursul după text, solicitând admiterea lui în sensul declarat.

Acuzarea a pledat pentru respingerea recursului ca inadmisibil cu menținerea încheierii.

Asupra recursului, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă :

1. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cauza penală de învinuire a lui Dodon Igor în baza art. art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

În privința lui Dodon Igor a fost aplicată măsura preventivă:

- arestarea la domiciliu începând cu 24 mai 2022, ora 07:00, care ulterior a fost prelungită până la 20 noiembrie 2022, ora 07:00;

- obligarea de a nu părăsi țara începând cu 20 noiembrie 2022, ora 07:00, care ulterior a fost prelungită până la 16 septembrie 2023.

2. La 13.07.2023, procurorul în Procuratura Anticorupție, Petru Iarmaliuc, a înaintat demersul privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara în privința inculpatului Dodon Igor, pe un termen de 60 de zile, invocând că:

- infracțiunea de corupere pasivă în proporții deosebit de mari de către o persoană cu funcție de demnitate publică în interesul unei organizații criminale, de care este învinuit Dodon Igor, conform art.16 alin.(5) Cod penal, este din categoria celor deosebit de grave, care prevede o pedeapsă exclusiv cu închisoare de 7 la 15 ani și, reieșind din condițiile

stipulate de art.176 alin. (2) Cod de procedură penală, cade sub incidența acelor fapte prejudiciabile, pasibile de aplicare a măsurilor preventive;

- în partea ce ține de învinuirea lui Dodon Igor în comiterea infracțiunii ca organizator și complice la acceptarea finanțării partidului politic din partea unei organizații criminale, deși această infracțiune, conform prevederilor art.16 alin.(3) Cod penal, este mai puțin gravă, totuși natura acesteia, relațiile sociale lezate prin comiterea ei, prezența riscurilor constatate în prezenta cauză, constituie elemente proprii speței, care urmează a fi luate în considerare de către instanța de judecată la emiterea încheierii de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara în privința inculpatului Dodon Igor;

- judecarea în fond a cauzei de inculpare a lui Dodon Igor și existența probelor la dosar, constituie temeiuri, care indică asupra existenței bănuielilor rezonabile, care ar convinge un observator obiectiv că persoana în cauză le-ar fi săvârșit;

- la dosarul penal, expediat Curții Supreme de Justiție pentru examinarea în fond, se conțin probe necesare pentru constatarea necesității prelungirii măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi țara de către inculpatul Dodon Igor;

- sunt pertinente și urmează a fi apreciate ca fiind concludente datele conținute pe înscrisurile extrase de pe adresa web: https://jc.instante.justice.md/ro/agenda-of-meetings?dossier_part=dodon%20igor&type=Penal&apply_filter=1, care la rubrica căutare generează informațiile că inculpatul Dodon Igor, mai este vizat în calitate de inculpat pe alte două capete de acuzare care se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani;

- prelungirea măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi țară în privința inculpatului Dodon Igor, este prevăzută de lege și necesară într-o societate democratică, aceasta fiind compatibilă și cu aprecierea Curții Constituționale, care în pct. 48 din Hotărârea nr. 19 din 03.07.2018 a statuat că „...o limitare a libertății de mișcare, dispusă pentru asigurarea unei bune desfășurări a procedurii penale pendinte, nu reprezintă în sine probleme din perspectiva articolului 2 din Protocolul nr.4 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, atât timp cât măsura rămâne proporțională cu scopul legitim urmărit...”, or, la caz, aceasta este proporțională, având în vedere că obligația de a nu părăsi țara reprezintă o măsură care echilibrează libertatea individuală, prin evitarea detenției, cu interesele justiției pe caz, impunând un control în privința persoanei eliberate prin stabilirea unor obligații;

- măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, este o măsură prevăzută de lege, urmărește scopul legitim al procesului penal, asigură un echilibru adecvat între interesele justiției și drepturile individuale și este necesară într-o societate democratică;

- la caz, există la moment, toate temeiurile prevăzute de lege și argumentate, prin aceea că inculpatul în mod intenționat urmărește tergiversarea examinării cazului, dorind și acționând prin prezentarea unor date și documente care nu corespund adevărului cu scopul de a părăsi țara, fapt ce determină necesitatea obiectivă de a dispune prelungirea măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi țara pe un termen de 60 zile;

- inculpatul Dodon Igor, a fost deferit Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani pentru a fi judecat în legătură cu circumstanțele că la data de 19 ianuarie 2023, în ședință de judecată, în Curtea Supremă de Justiție, a folosit un document oficial „Trimiterea – extras

nr. 0163158” [F-027/e] și a solicitat instanței de judecată anexarea la materialele cauzei penale a copiei adevărate a acesteia, pentru a i se încuviința părăsirea țării în perioada 28.01.2023– 05.02.2023, cu destinația România, pentru a asigura un tratament de reabilitare post COVID-19, fiului său, Dodon Nicolae;

- prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 iunie 2023, s-a conexas cauza penală în care inculpatul Dodon Igor este acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(2) lit. b) Cod penal, la cauza penală privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) Cod penal;

- acest comportament al inculpatului nu mai face veridică și credibilă poziția sa că odată neavând obligația de nepărăsire a țării nu se va eschiva de la examinarea cauzei și eventual, în ipoteza condamnării, de la executarea sentinței;

- acuzarea de stat a început a prezenta probele în susținerea învinuirii aduse inculpatului Dodon Igor, astfel odată avansând în examinarea cazului, inculpatul va fi determinat de a se eschiva de la răspundere penală, motiv din care doar măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi țara, este capabilă să asigure prezența numitului pe teritoriului Republicii Moldova și realizarea eficientă a actului de justiție;

- circumstanțele cazului, învinuirile aduse inculpatului Dodon Igor, legăturile sale puternice cu Federația Rusă, prezența în acest stat a unor complici care se eschivează de organul de urmărire penală, determină necesitatea de a prelungi măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi țara în privința inculpatului Dodon Igor, încă pe un termen de 60 zile;

- măsura nu este necesară pentru a administra probele, ci pentru a nu admite acțiuni de natură ca inculpatul Dodon Igor, să materializeze riscurile invocate în prezentul demers și pentru a nu afecta judecarea cauzei în mod obiectiv fără imixțiuni din partea inculpatului;

- în privința inculpatului Dodon Igor, sunt probe directe și verosimile, care confirmă actualitatea motivelor care impun stabilirea unei limitări a libertății de mișcare, necesară pentru asigurarea unei bune desfășurări a procedurii penale pendinte și asigurarea caracterului obiectiv al examinării cauzei, or anterior, conform materialelor cauzei deferite justiției au fost materializate riscurile de ingerință în procesul penal, confirmate prin probe pertinente și concludente;

- în cadrul procesului penal au fost administrate probe care dovedesc că inculpatul ar putea întreprinde măsurile pentru a influența martorii sau pentru a distruge probele, chiar cele care au fost administrate, prin intimidarea martorilor care nu au fost audiați de instanța de judecată, or, caracterul greutății probelor deja administrate, puse la dispoziția inculpatului Dodon Igor și înaintarea cauzei în instanța de judecată, sunt în măsură să-l determine pe numit să acționeze în sensul împiedicării derulării normale a judecării cauzei de inculpare a sa, direct sau prin intermediul altor persoane, inclusiv afiliate infracțional;

- inculpatul Dodon Igor, deja aflându-se în libertate, fără alte obligații decât nepărăsirea țării, ar putea întreprinde toate măsurile pentru a distruge, a influența unii martori, prin intimidarea publică a lor cu anumite declarații în afara procesului de judecată în fața instanței, ceea ce ar afecta grav caracterul obiectiv al procesului penal și ar facilita eschivarea de la răspundere și pedeapsă penală a numitului;

- temeiurile care inițial au servit la aplicarea și ulterior la prelungirea măsurilor preventive în privința lui Dodon Igor la momentul de față au păstrat actualitatea, chiar se constată un comportament orientat spre împiedicarea împlinirii actului de justiție;

- măsura de constrângere - obligarea de a se prezenta, prevăzută de art.197 alin.(1) pct.

1) Cod de procedură penală, care ar putea fi aplicată inculpatului nu are capacitatea de a preveni împiedicarea judecării cauzei și nu va asigura împiedicarea părăsirii teritoriului Republicii Moldova de către inculpatul Dodon Igor;

- în privința numitului sunt probe directe și verosimile că anume el a comis infracțiunile incriminate, pentru care este prevăzută o pedeapsă exclusiv privativa de libertate, existând o bănuială rezonabilă că inculpatul din aceste motive ar putea să părăsească teritoriul Republicii Moldova și ar întreprinde toate măsurile pentru a se eschiva de la executarea eventualei sentințe de condamnare, iar măsura preventivă „obligarea de a nu părăsi țara” ar asigura executarea sentinței, această măsură este prevăzută de lege, este necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legitim, fiind proporțională în raport cu gravitatea faptelor incriminate și respectarea intereselor prioritare ale societății de luptă cu corupția.

3. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2023, a fost admis demersul procurorului și dispusă prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile în privința inculpatului Dodon Igor acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

3.1 Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că motivele invocate de către acuzare în susținerea demersului cad sub incidența prevederilor art. art. 175 – 178 Cod de procedură penală și anume:

- existența bănuielii rezonabile în comiterea infracțiunilor incriminate de art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) și art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, care, conform art. 16 alin. (4), (5) Cod penal, fac parte din categoria infracțiunilor grave și deosebit de grave, pentru care Legea prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de la 1 an la 6 ani și respectiv de la 7 la 15 ani, fapt care ar determina inculpatul de a întreprinde măsuri pentru a evita desfășurarea normală și tergiversarea procesului penal, existența riscului eschivării de la judecată și influența asupra probelor părții acuzării, inclusiv și a martorilor care urmează să fie audiați în ședința de judecată, atragerea la răspunderea penală sau să-și ușureze într-un fel poziția sa, în detrimentul caracterului obiectiv al examinării cauzei;

- cererea de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – este prevăzută de norma procesual-penală și nu impune într-un mod arbitrar o limitare a libertății de mișcare;

- prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – se impune și este suficientă pentru buna desfășurare a procesului penal în termen rezonabil și respectarea normelor procesual penale, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de Lege;

- măsura preventivă sub formă de obligare de a nu părăsi țara, oferă suficiente garanții, prin obligațiile care pot fi impuse pe durata ei, pentru a asigura supravegherea eficientă a comportamentului social al inculpatului, prezența în fața instanței de judecată și asigurarea cercetării probatoriului cauzei și examinării cauzei penale în termeni rezonabili.

4. La 20 iulie 2023 recurs împotriva încheierii nominalizate a declarat avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, invocând că:

- motivele reținute în încheierea contestată sunt declarative și reprezintă doar presupuneri și speculații care nu pot fi puse la baza unui act procesual de dispoziție care limitează dreptul la libera circulație;

- prezentarea probelor acuzării la cercetarea judecătorească nu constituie un motiv care să poată fi luat în calcul la aplicarea sau prelungirea măsurilor preventive, or, chestiunile care pot fi luate în calcul de instanță la aplicarea și respectiv prelungirea măsurilor preventive sunt indicate în art. 176 alin. (3) Cod de procedură penală;

- inculpatul nu a încălcat niciodată condițiile și restricțiile măsurilor preventive anterior aplicate. Astfel, conduita anterioară a inculpatului vorbește împotriva prelungirii măsurii preventive;

- inculpatul nu a părăsit țara, chiar dacă avea permisiunea instanței de judecată și chiar dacă acuzatorul de stat pornise cauza penală nr. 2023960024 în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal pe motive inventate.

5. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente:

Potrivit materialelor cauzei deduse judecării rezultă că, dosarul penal ce îl vizează pe Dodon Igor se află pe rolul Curții Supreme de Justiție, fiind la faza judecării în primă instanță.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2022 lui Dodon Igor i-a fost înlocuită măsura preventivă arestarea la domiciliu cu obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile, termenul căreia, ulterior, prin încheierile Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2023, 16 martie 2023 și 18 mai 2023 a fost prelungit până la 18 iulie 2023.

La 13 iulie 2023 procurorul Iarmaliuc Petru a depus demers de prelungire a termenului măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara cu 60 de zile, motivând că riscurile ce au stat la baza aplicării acesteia persistă în continuare și că prelungirea termenului ar asigura executarea sentinței, această măsură fiind prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legitim, fiind proporțională în raport cu gravitatea faptelor incriminate și respectarea intereselor prioritare ale societății de luptă cu corupția.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2023 s-a dispus admiterea demersului procurorului, cu prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile până la 16 septembrie 2023.

Recurs, în temeiul art. 196 Cod de procedură penală, a declarat avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, pledând pentru respingerea demersului procurorului.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor prezentate, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul statuează că potrivit art. 196 alin. (2) Cod de procedură penală, *hotărârea judecătorului de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.*

Potrivit art. 329 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul aplicării arestării preventive, hotărârea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, care se va judeca conform prevederilor art. 311 și 312, care se aplică în mod corespunzător. În cazul aplicării sau prelungirii măsurii preventive sub formă de arest sau de arest la domiciliu de către Curtea Supremă de Justiție, hotărârea acesteia poate fi atacată cu recurs, care se va examina de alți 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție.*

În conformitate cu prevederile art. 311 Cod de procedură penală coroborate cu prevederile art. 312 Cod de procedură penală, *instanța efectuează controlul judiciar a încheierilor prin care s-a decis asupra chestiunilor de aplicare sau neaplicare arestării, privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata ei sau privind liberarea provizorie sau refuzul liberării provizorii, în condițiile art. 308-310, la recursul declarat împotriva acestora.*

Potrivit art. 308-310 Cod de procedură penală, *instanța examinează demersurile privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului cât și cererea de eliberare provizorie.*

În continuare, în corespundere cu art. 437 alin. (1) pct. 3), 4), alin. (2), (3) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție și alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs. Recursul declarat împotriva sentinței se consideră făcut și împotriva încheierilor.*

Prin urmare, prescripțiile de drept enunțate denotă că, la faza judecării cauzei, legea procesual penală prevede calea de atac – recursul – doar pentru hotărârile judecătorești privind aplicarea și prelungirea duratei arestului preventiv și arestului la domiciliu, iar încheierea prin care a fost admis demersul procurorului și prelungită durata măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara inculpatului Dodon Igor, nu este susceptibilă de a fi atacată separat cu recurs, argumentele privind dezacordul cu aceasta urmând a fi invocate doar în recursul declarat împotriva hotărârii pe fond.

Totodată, potrivit practicii judiciare naționale constante, aceste prevederi legale nu aduc atingere drepturilor și libertăților procesuale ale persoanei, de vreme ce în ședința de judecată inculpatului îi sunt garantate toate drepturile procesuale, iar prevederea unei căi de atac pentru încheieri ce se referă la măsurile non-privative de liberate ar periclita procesul de judecare a cauzei într-un termen rezonabil.

Referitor la argumentul avocatului privind încălcarea art. 2 din Protocolul 7 la CEDO, Colegiul penal îl respinge ca neîntemeiat din următoarele considerente:

Conform normei invocate de recurent „1. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege. 2. Acest drept poate face obiectul unor excepții în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.”, dat fiind

că Dodon Igor prin încheierea recurată nu a fost „*declarat vinovat sau condamnat de un tribunal*”, el nu poate beneficia de garanția prevăzută de art. 2 din Protocolul 7 la CEDO.

Mai mult ca atât, alin. (2) din norma precizată prevede excepție de la dreptul de două grade de jurisdicție chiar și persoanelor judecate în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție, pe când în cazul de față, Dodon Igor nu a fost judecat pe fond de Curtea Supremă de Justiție în prima instanță, ci prin încheierea recurată în privința lui a fost aplicată măsura preventivă non privativă de libertate – obligarea de nepărăsire a țării.

Din aceleași considerente nu sunt relevante nici prevederile art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru drepturile și libertățile omului, invocate de recurent.

Mai mult, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate argumentele invocate de recurent din motiv că normele date se referă la dreptul de a rejudeca cauza pe fond dar nu la examinarea măsurii preventive.

În contextul celor relatate, instanța de recurs constată că încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2023 nu se supune căii de atac în ordine de recurs și, în temeiul art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, recursul urmează a fi respins ca inadmisibil, menținând hotărârea atacată.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal nu se va expune asupra motivelor invocate în recurs or, soluția de respingere a recursului ca inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui recurs exercitat în mod legal.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor prezentate, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, conducându-se de prevederile art. 329 alin. (2) și art. 447 – 449 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibil recursul declarat de către avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2023 privind prelungirea măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara, inculpatului **Dodon Igor XXXXX**, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

Decizia este irevocabilă și va fi pronunțată integral la 04 septembrie 2023.

Președintele ședinței

Puica Viorica

Judecătorii

Talpă Boris

Daguța Sergiu